

Aan de Provinciale Staten van Zuid-Holland en de raden van de gemeenten
Alphen aan den Rijn, Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard,
Waddinxveen en Zuidplas

Onderwerp: reactie op zienswijzen Programmabegroting 2026 - 2029

Geachte leden van Provinciale Staten en de raden,

Op 3 april 2025 heeft de ODMH de Programmabegroting 2026 - 2029 naar de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten en naar de Provinciale Staten van Zuid-Holland gestuurd ter verkrijging van zienswijzen. Alle zeven vertegenwoordigende organen hebben in hun (concept) zienwijze/reactie te kennen gegeven akkoord te zijn met de programmabegroting 2026.

Onderstaand volgen eerst de zienswijzen en overige opmerkingen van de deelnemers, waarna vervolgens de reactie van de ODMH weergegeven wordt.

Alphen aan den Rijn

In de concept reactie vanuit de gemeente Alphen aan den Rijn staat dat de gemeente akkoord gaat met de programmabegroting 2026-2029 en heeft besloten om geen zienswijze in te dienen. De gemeenteraad van Alphen aan den Rijn besluit over de reactie/zienswijzen in de vergadering van 26 juni 2025.

Bodegraven-Reeuwijk

De gemeenteraad van Bodegraven-Reeuwijk is 11 juni 2025 akkoord gegaan met de programmabegroting 2026. De gemeenteraad benoemt het advies van de werkgroep FKGR om te komen tot een uniforme taakstelling en bedankt de ODMH voor het meedenken naar bezuinigingsmogelijkheden conform dit advies. De gemeenteraad heeft oog voor de landelijk geldende robuustheidscriteria van omgevingsdiensten.

Gouda

In de concept reactie vanuit de gemeente Gouda stelt de gemeenteraad vast dat de in de programmabegroting opgenomen bijdrage voor 2026 past binnen de gemeentelijke begroting. De gemeenteraad complimenteert de ODMH voor de wijze waarop de taakstelling van 4% tot stand is gekomen en vraagt ons om goed op de hoogte gehouden te worden over de gevolgen van de taakstelling in relatie tot het ravijnjaar, inclusief de effecten daarvan. De raad roept het dagelijks bestuur op om blijvend te onderzoeken welke kostenbesparingen en efficiencywinst in de taakuitvoering mogelijk zijn. De gemeenteraad van Gouda besluit over de reactie/zienswijzen in de vergadering van 18 juni 2025.

Krimpenerwaard

De gemeenteraad van Krimpenerwaard is 3 juni 2025 akkoord gegaan met de programmabegroting 2026. De raad dankt de ODMH voor het voortvarend oppakken en meedenken met de bezuinigingsopgave waarvoor gemeenten vanaf 2026 gesteld staan. Zij staat positief tegenover het besluit om te komen tot een structurele bezuiniging van 4% op de gemeentelijke bijdragen.

Opgemerkt wordt dat de jaarrekening 2024 voor het derde jaar op rij een onderschrijding van de afgesproken productie laat zien voor de gemeente Krimpenerwaard. Daarbij bleef de onderproductie in 2024 niet binnen de zogenaamde 2%-marge. De gemeenteraad verwacht van de ODMH dat de door de gemeente beschikbaar gestelde middelen minimaal zullen leiden tot 100% taakuitvoering. Mocht de onderschrijding een structureel karakter krijgen dan is de gemeente genooddaakt de beschikbaar gestelde middelen naar beneden bij te stellen.

Provincie Zuid-Holland

Provinciale Staten hebben 11 juni 2025 ingestemd met de Programmabegroting 2026, met een sluitende begroting met een totale (netto) baat van alle deelnemers van € 27,6 miljoen, onder voorbehoud dat:

1. De provincie haar aandeel in het jaarrekeningresultaat 2024 uitgekeerd krijgt (in 2026 en/of 2027) conform de gebruikelijke wijze van restitutie (naar rato verdeeld per deelnemer gebaseerd op de bijdrage 2024 t.o.v. de totale realisatie 2024. Waarbij rekening wordt gehouden met de financiële scheiding tussen de programma's Milieu en BWT);
2. Het resultaat 2024 van het programma milieu niet het programma BWT in 2026 (en 2027) financiert (of andersom)

De provinciale bijdrage wordt op basis van de ontwerpbegroting in 2026 door de ODMH geraamd op € 3,3 mln. Deze raming is gebaseerd op de structurele en aanvullende werkzaamheden die de ODMH eerdere jaren voor de provincie heeft uitgevoerd.

Gedeputeerde Staten geven aanvullend de volgende adviezen mee in de zienswijze:

- Met het voorstel van ODMH om de huidige uurtarieven 2025 te verlagen met 0,28% als deelnemer van de gemeenschappelijke regeling kan worden ingestemd. Dit geldt ook voor het hieraan gekoppelde uurtarief 2026 (€ 115,34) en de geraamde provinciale structurele bijdrage (€ 3,3 mln.);
- Deze verlaging in 2026 is in overeenstemming met het eerder genomen besluit in het AB van 13 maart 2025. Daarbij kan worden opgemerkt dat in de provinciale kaderbrief 2026 nog was uitgegaan van een verhoging van 2,3% (bijgesteld naar 2,1% na de publicatie van de gewogen index op basis van de CPB raming maart 2025);
- Ter achtergrondinformatie kan worden benoemd dat het percentage van 0,28% de resultante is van enerzijds de voorgestelde indexering van de uurtarieven 2025 (+2,22%: conform het advies van de Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen (FKGR) en -2,50%: door het implementeren van een aantal structurele efficiencymaatregelen). Deze efficiencymaatregelen zullen in samenspraak met alle deelnemers van de ODMH in 2026 worden doorgevoerd. Dit vanwege de wens van alle gemeentelijke deelnemers om daar waar mogelijk te komen tot verlaging van het uurtarief. Dit als gevolg van de herstructurering van het gemeentefonds ingaande 2026;
- Het AB heeft besloten tot een bezuiniging van 4%. Deze is opgebouwd uit de hierboven genoemde structurele verlaging van 2,5% op het uurtarief en een incidentele korting van 1,5% op de structurele deelnemersbijdragen in 2026 en 2027. Voor het financieren van de betreffende incidentele korting van 1,5% zal gebruik worden gemaakt van het in 2024 geboekte positieve jaarrekeningresultaat. De provincie kan hiermee instemmen onder het voorbehoud dat het jaarrekeningresultaat naar rato wordt toegedeeld aan alle deelnemers. Hiermee wordt bedoeld dat daarvoor de deelnemersbijdrage 2024 aan de totale realisatie 2024 moet worden gehanteerd. Waarbij rekening wordt gehouden met de bestaande scheiding van de uitkering van de

(deel)resultaten gekoppeld aan de programma's Milieu en BWT. Deze verrekeningssystematiek is overeenkomstig met de wijze waarop de ODMH dit in de voorgaande jaren heeft toegepast bij eerder doorgevoerde restituties van het jaarrekeningresultaat;

- Het verzoek is aan de ODMH om de deelnemers in 2026 regelmatig op de hoogte te houden in welke mate de nog door te voeren structurele efficiëncymaatregelen daadwerkelijk worden gerealiseerd. Het is goed om daarbij inzicht te hebben in welke mate de efficiëncymaatregelen daadwerkelijk het gewenste effect hebben bereikt. Mocht gedurende 2026 blijken dat de kwaliteit van de uitvoering onder druk komt te staan dan is het van belang dat daarover in een zo vroeg mogelijk stadium het gesprek met de (individuele) opdrachtgevers wordt gevoerd;
- Over de aanvullende opdrachten zal een nader gespecificeerde opdrachtbrief (inhoud en budget) worden verstrekt. Op dat moment kunnen aan deze aanvullende opdrachten budgetrechten worden ontleend en komen de gelden beschikbaar;
- De omvang van de weerstandscapaciteit bedraagt € 1,4 mln. tegenover een risicoprofiel van € 1,63 mln., wat resulteert in een weerstandsratio van 0,9. Dit wordt als toereikend beoordeeld. Daarbij kan worden opgemerkt dat bij de ODMH in de loop van 2025 een uitgebreide actualisatie van de risico-inventarisatie plaatsvinden. In de ontwerpbegroting 2026 staat aangegeven dat daarbij extra aandacht zal worden geschonken aan de doorwerking van de gemeentelijke bezuinigingsopdracht. Het verzoek is om daarbij in ieder geval ook extra aandacht te besteden aan het nader kwantificeren van het mogelijke (financiële) risico gekoppeld aan de in 2024 ingevoerde Omgevingswet. Deze twee onderwerpen kunnen eventueel een aanvullende weerslag hebben op het functioneren van de ODMH.

Tot slot vermelden de Staten dat aan de in de provinciale kaderbrief 2026 opgenomen onderwerpen Doorontwikkeling Omgevingsdiensten, IBP-VTH, Omgevingswet, Herstructurering Gemeentefonds 2026 en MVOI naar tevredenheid aandacht is besteed in de ontwerpbegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029. Daarbij kan specifiek voor wat betreft IBP-VTH worden uitgelicht dat de in de kaderbrief genoemde robuustheidscriteria voor onder meer innovatiebudget (1%) ook in financiële zin zijn verwerkt in de begroting 2026.

De meerjarenbegroting 2027 – 2029 is voor kennisgeving aangenomen.

Waddinxveen

De raad van Waddinxveen heeft 11 juni 2025 de ontwerp programmabegroting 2026 - 2029 aangenomen. De raad vindt de zorg voor een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving en de werkzaamheden op het gebied van milieu en bouw- en woningtoezicht passen bij de belangen die Waddinxveen behartigt en stelt de uitvoering daarvan door de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) erg op prijs. Zij waardeert zeer dat de ODMH een sluitende programmabegroting over de jaren 2026 – 2029 heeft gepresenteerd. Daarnaast spreekt de gemeenteraad van Waddinxveen graag waardering uit voor het belangrijke en vele werk dat door de ODMH wordt verricht.

De raad accepteert de afwijking in de uniforme taakstelling en stelt het op prijs dat de ODMH een taakstelling van 4% heeft vastgesteld. De ODMH komt op dit moment nog niet aan de taakstelling van 6%, die op basis van het advies van de FKGR is gevraagd. De reden hiervoor is dat als uitvloeisel van het Interbestuurlijk Programma (IBP) VTH verschillende minimale robuustheids- en kwaliteitscriteria van toepassing zijn op alle omgevingsdiensten. De raad heeft begrip voor deze afweging en accepteert deze en is blij dat de ODMH met de bezuiniging van 4% wel voldoet aan robuustheids- en kwaliteitseisen.

De raad wordt graag op de hoogte gehouden van de zoektocht om de resterende 2% te gaan halen in de komende periode. Ook vraagt zij aandacht voor de langetermijngevolgen van de bezuiniging, omdat de ODMH nog niet kan voldoen aan de taakstelling van 6% en blijft steken op 4%. De

gemeenteraad roept de ODMH op om de komende jaren alles in het werk te stellen de 6% te halen. De noodzaak van de bezuiniging van de resterende 2% geeft de raad mee als aandachtspunt. Tot slot verneemt de raad graag het standpunt van de ODMH ten aanzien van het voorgaande.

Zuidplas

In de concept reactie vanuit de gemeente Zuidplas constateert de gemeenteraad dat de stukken volledig en tijdig ontvangen zijn en danken de ODMH daarvoor. Zij heeft besloten geen zienswijze in te dienen. De gemeenteraad van Zuidplas besluit over de reactie/zienswijzen in de vergadering van 24 juni 2025.

Graag maakt de raad van de gelegenheid gebruik om de ODMH te complimenteren voor de prettige en succesvolle gemeenschappelijke samenwerking.

In de zienswijze op de conceptbegroting 2025 is de ODMH geïnformeerd over de verslechterde financiële positie van de gemeente. Daarin werd aangegeven dat de raad een notitie verwachtte waarin de ODMH inzichtelijk zou maken welke opties er zijn om ook vanuit onze zijde invulling te kunnen geven aan de bezuinigingsopgave en de maatschappelijke impact die dit met zich meebrengt. Deze notitie was bedoeld ter voorbereiding van de begroting 2026. De raad constateert dat de ODMH voor het algemeen bestuur een notitie heeft gemaakt over het invullen van bezuinigingsopties en dat concrete bezuinigingsvoorstellen zijn gedaan in de conceptbegroting 2026. In het algemeen bestuur van 13 maart 2025 is besloten tot een taakstelling van 4% op de gemeentelijke bijdragen.

Reactie ODMH

De ODMH dankt alle deelnemers en hun vertegenwoordigende organen voor hun reacties op onze Programmabegroting 2026 – 2029. We zijn blij met de positieve insteek en de complimenten.

De Programmabegroting 2026 – 2029 beslaat een periode van 4 jaar, waarin een krimp van het gemeentefonds zal plaatsvinden. Conform het genomen besluit in de vergadering van het algemeen bestuur van 13 maart 2025 is in de ontwerp programmabegroting een bezuiniging van 4% verwerkt. Een deel hiervan (2,5%) is al concreet verwerkt in de programmabegroting. Dit deel zal gerealiseerd worden door het verkleinen van de flexibele schil, waarbij ingehuurd personeel vervangen wordt door vast personeel. Bij benadering is dat ongeveer een derde goedkoper. Voor de overige 1,5% zijn kortingen in de gemeentelijke en provinciale bijdragen opgenomen in de ontwerpbegroting. De structurele invulling van deze kortingen moet nog uitgewerkt worden.

Wij zijn ons ervan bewust dat de bezuinigingen van in totaal 4% niet volledig voldoen aan de taakstelling waaraan de gemeenten vanaf 2026 blootgesteld worden. De komende periode zullen wij gebruiken om te onderzoeken of verdere bezuinigingsopties voorhanden zijn, waarbij de aan omgevingsdiensten gestelde robuustheids- en kwaliteitscriteria scherp bewaakt zullen worden. Uiteraard houden wij u op de hoogte van de vorderingen en de ideeën.

Het positieve resultaat van de jaarrekening 2024 zal toegevoegd worden aan een bestemmingsreserve, waarna het als dekkingsmiddel kan dienen voor de kortingen op de deelnemersbijdragen in de jaren 2026 en 2027 als onderdeel van de bezuinigingen. Die kortingen worden naar rato berekend over de structurele bijdragen van de gemeenten en de provincie. Deze verdeling is daarmee gelijksoortig aan resultaatbestemmingen van positieve jaarrekeningresultaten in eerdere jaren en voldoet daarmee aan de wens van de Provincie Zuid-Holland voor de resultaatverdeling.

Met vriendelijke groet,
Dagelijks bestuur Omgevingsdienst Midden-Holland

A. Mutter
Secretaris

Dit document is digitaal vastgesteld